

J

Jaarverslag Stichting Tocamaheerd 2023

Bestuursverslag 2023

Het jaarverslag “2022” sloten we af met de opmerking dat we “op koers liggen. Op weg naar “herstel en herbestemming van Huize Tocama”.

Er is het afgelopen jaar veel werk verzet: door de architecten, de vele adviseurs, onze zaakbegeleiders bij de gemeente en Nationaal Coördinator Groningen. Als bestuur hebben we veel vergaderd, overlegd, besluiten genomen. Het resultaat daarvan vindt u beschreven in de volgende pagina's.

Vorderingen zijn gemaakt bij het ontwerpen van het praktijkopleidingsgebouw, herbestemming Huize Tocama, terreininrichtingsplan. Vergunningaanvragen zijn in voorbereiding en besproken met RCE en Gemeente Het Hogeland. Subsidieaanvragen zijn gehonoreerd en andere aangevraagd of in de voorbereidende fase.

Ook het afgelopen jaar zijn er weer diverse activiteiten in en rond de boerderij geweest, een musical, een concert met vertellingen over de oorlog, een avond griezelen met de buurtvereniging. We mochten daarbij heel veel bezoekers ontvangen. En een voorlopig blijvende activiteit is de Voedseltuin, die gebruik maakt van een deel van ons erf.

We hadden gehoopt dat de eerste bouwwerkzaamheden zouden beginnen. Het praktijkopleidingsgebouw is ontworpen en constructieberekeningen zijn gemaakt. De vergunningverlener heeft echter nog bedenkingen en daarover vindt constructief overleg plaats. Derhalve in 2023 nog geen bouwactiviteiten.

Voortgang Projectontwikkeling:

In de loop van 2023 waren de constructieberekeningen van Arcadis gereed. In opdracht van de Nationaal Coördinator Groningen heeft Arcadis het “versterkingsplan” opgesteld. Tot ieders verbazing was de uitkomst dat “slechts op enkele punten versterking benodigd was”. Architect, hoofduitvoerder van de aannemer, onze “zaakbegeleider” en natuurlijk wij als bestuur begrepen daar niets van. Zware stutten om de muren overeind te houden, dat gaat om veiligheid en heeft dan toch alles met versterken te maken. De constructeur maakte duidelijk dat niet alles met versterking en veiligheid samenvalt, maar ook sprake is van herstel. Om die reden is Instituut Mijnbouwschade Groningen ingeschakeld. Opname van de vele te herstellen schades is gedaan, echter tot op heden is

daarvan gen rapportage. Door Arcadis is inmiddels de versterkingsopgave herrekend en dat geeft een aanzienlijk ander beeld.

Herstel, versterking en verbouwing heeft in ons project uiteraard alle samenhang: constructief, maar zeker ook financieel. Verwacht wordt dat op korte termijn duidelijkheid ontstaat wie “verantwoordelijk is voor herstel en versterking”. Uiteraard zijn de kosten voor “herbestemming” voor onze Stichting, daarin is geen wijziging ontstaan. Echter heeft deze onduidelijkheid, naast de vragen van de vergunningverlener over het ontwerp wel tot vertraging in de uitvoering geleid.

Alle betrokkenen, waaronder onze “partners” van de verschillende opleidingen, zijn desondanks volop doorgegaan op weg naar realisatie.

- Ontwerp: SAX Architecten komt steeds dichterbij het definitieve plan, zo wordt onder meer de inrichting van het erfgoedlogies door de interieurarchitect nader uitgewerkt.
- Aannemer, architect en adviesbureaus werken nauw samen aan het ontwerpen van de technische installaties.
- Verduurzamingsmogelijkheden worden onderzocht, doorgerekend en ingetekend.
- De landschapsarchitect heeft een inrichtingsplan ontworpen voor het gehele terrein. Bij de vergunningsaanvraag is het een eis die te leveren, maar het betekent dat we nu een terreinontwerp hebben die uitstekend past in de verschillende doelen van ons Tocama-plan.
- Wensen en vereisten voor de toekomstige exploitatie zijn bekend en worden verder uitgewerkt. Belangrijk detail is daarbij de behoeften van onze partners zoals Menkemaborg, Terra, Alfa- en Noorderpoortcollege, Werkpro, Vakland enzovoorts.
- Nationaal Coördinator en Instituut Mijnbouwschade Groningen werken aan herstel en versterking van Huize Tocama. Architecten en aannemer zijn daar nadrukkelijk bij betrokken.
- Een eerste impressie van de speeltuin is ontvangen. Zoals bekend zal op het terrein speelgelegenheid voor kinderen met een beperking worden gerealiseerd. In het plan voor de erfinrichting is dat geïntegreerd.

Subsidieverlening:

Het afgelopen jaar zijn stevige stappen gezet in het verwerven van de noodzakelijke financiële middelen:

- Uit het nationaal Programma Groningen is ons een substantiële bijdrage van € 2.000.000,-- toegekend. Een eerste voorschot is inmiddels ontvangen.
- Door het bestuur van het Waddenfonds is een eveneens substantieel bedrag toegekend van € 1.000.000,--.
- Eerder waren al beschikkingen ontvangen van:
 - Boerderijenfonds € 250.000,--
 - Fonds Economische Ontwikkelingen van de Provincie Groningen: € 750.000,--
- De eerste contacten voor de bijdrage voor herstel van het Rijksmonument Huize Tocama (Groot Onderhoud Restauratie Rijksmonumenten GRRG) zijn gelegd. Omdat voor afzonderlijke onderdelen als woonhuis en schuren bijdragen mogelijk zijn, is het “plafond”

mogelijk hoger dan eerder gedacht. Op dit moment schatten we de bijdrage in op een totaalbedrag van € 500.000,--

- De aanvraag voor een subsidie van Het Just Transition Fund is ingediend in december 2023. Uiteraard is nog geen toezegging gedaan, maar we hopen op een riant bijdrage van 1 miljoen euro. Bij het eventueel toekennen is een belangrijke toets de wellicht aanwezige “staatssteun”. De onderhavige onderdelen van ons project zijn dan ook buiten de aanvraag gehouden. Op advies van een ter zake kundige zijn overigens om die reden onze statuten enigszins gewijzigd.
- Diverse andere fondsen worden momenteel onderzocht, waarbij we de hulp hebben van een “subsidiecoach”. Veelal zijn dit bijdragen voor een specifiek onderdeel van het project, denk aan de speeltoestellen, de slingeruin en verduurzamingsmogelijkheden.

In dit verband is het goed te melden dat we ook contact hebben gelegd met het Fonds Nieuwe Doen van de Provincie Groningen. Dit fonds verstrekt leningen tegen gunstige voorwaarden. Naar het zich laat aanzien passen de doelstellingen van Stichting Tocamaheerd uitstekend in die van het Fonds Nieuwe Doen.

Voedseltuin:

Diverse groenten, pompoenen en aardappelen zijn in 2023 geteeld in de Voedseltuin. Regelmatig worden de producten opgehaald door de Voedselbank. Meerdere vrijwilligers zijn dagelijks aanwezig voor de verzorging van dit deel van ons erf.

In het afgelopen jaar is de Voedseltuin enkele keren opengesteld op een “Open Dag”. Buurtbewoners werden in de gelegenheid gesteld om zich te informeren over de activiteiten en de producten van de kwekerij.

Werkzaamheden in het kader van de realisatie van het Project Tocama, bij voorbeeld sonderingen, zijn in nauw overleg uitgevoerd. Ook is besproken welk deel niet meer gebruikt kan worden in verband met de bouw van het praktijkopleidingsgebouw. Overleg over het eventuele gebruik na realisatie zal te zijner tijd plaatsvinden. Duidelijk is dat hierover geen toezegging door ons gedaan wordt. Het gebruik door Terra is daarbij bepalend, maar samenwerking wordt zeker niet uitgesloten.

Evenementen:

In **april 2023** vonden een viertal uitvoeringen plaats van de jaarlijkse musical van het Hogeland College. Met veel enthousiasme is door leerlingen gezongen en geacteerd in een fantasierijk theaterstuk rond de oorspronkelijke bewoners van Huize Tocama. Honderden ouders en andere bezoekers hebben genoten van die voorstellingen. Velen maakten ook kenbaar verrukt te zijn van de mogelijkheden van de “grote schuur”.

In **mei** heeft Brassband Immanuel een tweetal concerten gegeven in Huize Tocama. Muziek werd afgewisseld met verhalen over de laatste oorlogsdagen in deze omgeving. De heer Sebe Gast had hiervoor een interessant script gemaakt. Ook van deze voorstellingen hebben honderden aanwezigen genoten.

Overigens heeft de brandweer aangegeven dat de huidige situatie onvoldoende geschikt is voor dergelijke activiteiten. Met extra toezicht en voldoende blusmogelijkheden, waarbij tijdens de voorstellingen de grote schuurdeuren open stonden, mochten de evenementen doorgaan. Mede met het vooruitzicht van de grote verbouwing heeft het bestuur besloten geen ruimte meer te bieden voor dergelijke festiviteiten. Dat aan een grote ruimte als Huize Tocama grote behoefte is in Uithuizen en omstreken is duidelijk geworden. Te zijner tijd biedt dit veel mogelijkheden.

Op **1 juni** hebben studenten van de Hanze Hogeschool de resultaten van hun “studieprojecten” gepresenteerd. Eén van die projecten was “IWP project Huize Tocama” van Sander Meijer & Ruben Langeler. Hen was gevraagd de opgestelde exploitatiebegrotingen van het Project Tocama kritisch te beoordelen. Het door ons ontvangen rapport geeft onder meer inzicht in de risico’s die bij de exploitatie een rol spelen.

Net als in 2022 werd in **november** een spooktocht georganiseerd door Buurtvereniging Menkema en Museum Menkemaborg. Niet in het gebouw maar in de grote tuin rondom. Zo’n tweehonderd kinderen lieten zich verrassen door enge personen en vreemde geluiden.

Wereldlichtjesdag, waarop jaarlijks wordt stilgestaan bij het verdriet om een verloren kind, is op **14 december** georganiseerd door het Comité Wereldlichtjesdag Hogeland. Een groep van zo’n 50 personen hebben naar elkaars verhalen geluisterd en een lichtje opgestoken.

Regelmatig zijn gasten verwelkomd om zich te laten informeren over de plannen rondom Huize Tocama. Veelal in het kader van werkzaamheden die verricht moeten worden om tot realisatie te kunnen komen, maar ook uit belangstelling naar onze plannen. Iedere keer valt het weer op hoe geïnteresseerd ze zijn en ons toewensen dat Plan Tocama realiteit wordt.

Website:

Onze website wordt goed bezocht door aan de verbouwing gerelateerde relaties. Regelmatig horen we dat ze “even op onze website hebben gekeken om een idee van de plannen te krijgen”.

Richting uitvoering willen we de bezoekersaantallen verhogen en de informatie verbeteren en actualiseren. Daarvoor zijn we in gesprek met een marketing-adviseur die kennis heeft van de “sociale media”.

Tuinonderhoud:

Het erf rondom de boerderij wordt onderhouden door Hoveniersbedrijf De Wilde Appel. Omdat we beperkte middelen hebben is het onderhoudsniveau “matig”, maar voldoende voor een project in ontwikkeling. Daarbij behoort een klein aantal maaibeurten, benodigd snoeiwerk en schoonhouden van de bestrating. Daarbij wordt ook rekening gehouden met activiteiten die plaatsvinden, bij voorbeeld rond de diverse evenementen.

Toekomst:

Het jaar 2024 zal vol staan van activiteiten: start van de bouw van het praktijkopleidingsgebouw en voorbereiding van herstel en versterking van het gebouw. Voor ons als bestuur zullen we het begin zien van de “nieuwe Tocama”. Dat geldt ook voor de lokale en provinciale bestuurders, de velen die ons project ondersteunen, de omwonenden; 2024 wordt hopelijk het startjaar van **“terug naar de oude glorie”**.

De tijdslijn ziet er als volgt uit, met de nodige voorbehouden:

Vergunningaanvraag – vergunning – start bouw/versterking/verbouwing – oplevering:

December 2023 - juli 2024 - september 2024 – mei 2026

Het jaar 2023 hebben we afgesloten met de constatering dat we veel stappen voorwaarts hebben gemaakt. We hadden graag de eerste blikken van “werk aan de boerderij” willen zien, door allerlei oorzaken is dat nog niet zover. Maar wel zijn definitieve plannen gereed, vergunningaanvragen ingediend of onderweg, subsidies toegekend, noodzakelijke onderzoeken verricht et cetera.

Het definitieve go/no go kon helaas nog niet worden uitgesproken. Met name de onduidelijkheid over wie zorgt voor herstel (IMG), welk deel is versterking (NCG), wat kan gerealiseerd worden van de herbestemmingsplannen met de beschikbare middelen (Stichting Tocamaheerd) ?

Langs deze weg willen we iedereen danken die, op welke wijze dan ook, meehelpt om Huize Tocama en Tocamaheerd tot een **“parel in het Hoogeland”** te maken.

Huize Tocama naar de oude glorie

De prachtige boerderij Huize Tocama Uithuizen is op weg naar een nieuwe toekomst, herstel in oude glorie en dan erfgoedlogies, museumwinkel en expositieruimte. En dat direct bij de Menkemaborg.

(Groninger Scheurkalender dinsdag 21 november 2023, eigen foto)